

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Politidirektoratet

Deres referanse:
22/590

Vår referanse:
22/22928 - 24

Dato:
01.03.2022

Høringsbrev - Forslag til midlertidig hjemmel for pålegg om undersøkelse og tvangstesting for covid-19 mv.

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 07.02.2022.

Politidirektoratet har forelagt høringen for underliggende organer. Vi har mottatt innspill fra PU og Øst politidistrikt. Vedlagt følger uttalelsene. PU har også sendt sitt svar til departementet.

Departementet foreslår i høringsnotatet at personer som skal uttransporteres etter utlendingsloven, utleveringsloven eller arrestordreloven skal kunne pålegges en undersøkelse av lege eller kvalifisert helsepersonell for å avdekke om de er smittet med covid-19, dersom dette er nødvendig for å gjennomføre uttransporteringen. Videre foreslås det at en slik test kan tas mot vedkommendes vilje og medvirkning, der vedkommende nekter å følge opp pålegget og testen anses nødvendig for å sikre uttransportering. Departementet foreslår hjemmel for å innhente opplysninger om testresultatet og utlevere opplysningene til private aktører og fremmede stater, så langt det er nødvendig for iverksetting av vedtak.

Begrunnelsen for forslaget er erfaringer med at personer som skal uttransporteres kan forhindre uttransport ved at de nekter å ta en covid-test som kreves av flyselskap og/eller mottakerlandet. Det samme gjelder der personen har motsatt seg at testresultat meddeles videre.

For uttransporteringer etter utlendingsloven foreslås en midlertidig hjemmel i utlendingsloven. For utlevering eller soningsoverføring foreslås hjemmel i en ny midlertidig lov om tilpasninger i regelverket om internasjonalt rettslig samarbeid som følge av utbruddet av covid-19. Det foreslås også at den midlertidige loven skal omfatte de bestemmelser om elektronisk oversendelse av utleveringsbegjæringer og rettsanmodninger som i dag er regulert i midlertidig lov 17. desember 2021 om tilpasninger i prosessregelverket og som oppheves 1. juli 2022.

Politidirektoratet er enig i forslaget og høringsnotatets beskrivelse av behovet. Politiet har erfart at personer som skal uttransporteres, ved å nekte å ta covid-test som krevet av flyselskap og transitt- eller mottakerland, har kunnet unndra seg effektivering av vedtaket. Vi viser her til uttalelsen fra Politiets utlendingsenhet om uttransportering etter utlendingsloven, og vi er også kjent med at det har vært tilfeller i utleveringssaker. Politidirektoratet deler

Politidirektoratet

departementets vurdering om at en plikt til å gjennomføre en covid-test er lite inngripende og at en adgang til å gjennomføre dette med tvang ikke vil være i strid med menneskerettslige forpliktelser, og vi tiltrer de vurderinger som er gjort i høringsnotatet. Vi viser her også til uttalelsene fra Øst politidistrikt og PU.

Departementets forslag innebærer at tvangstesting for covid i saker etter utlendingsloven skal besluttes av politimesteren eller den politimesteren gir fullmakt og kunne bringes inn for retten av utlendingen. For utlevering og overføring skal dette besluttes av påtalemyndigheten, men pga. korte frister legges det opp til, i stedet for etterfølgende domstolsprøving, at påtalemyndigheten må ha rettens beslutning om dette og at beslutningen kan innhentes på forhånd. Påtalemyndigheten skal kunne fremsette begjæring der det er grunn til å tro at den ettersøkte ikke vil samtykke. I høringsnotatet er det forutsatt at den ettersøktes manglende samtykke til utlevering eller overføring vil gi grunn til å tro det, slik at retten kan beslutte at påtalemyndigheten kan gjennomføre test med tvang om nødvendig. Det gir påtalemyndigheten mulighet til å be retten ta stilling til tvangstesting sammen med prøving av spørsmål om utlevering/overføring. Politidirektoratet mener at dette er en hensiktsmessig regulering som både ivaretar behov for rask avgjørelse og rettslig prøving.

Øst politidistrikt viser til arrestordreloven §§ 20 og 21 og påpeker at den ettersøktes samtykke til nordisk arrestordre ikke vil utløse noen rettslig behandling, heller ikke av fengslingsspørsmålet, og at en prejudisiell prøving før tvangstesting vil kunne medføre en uønsket forsinkelse av overleveringen. Politidirektoratet er enig i at det vil være uheldig med forsinkelser, men antar at det vil være få tilfeller der vedkommende samtykker til overføring, men ikke til test. Formuleringen av bestemmelsen i § 2 om rettslig prøving er heller ikke til hinder for at retten bare tar stilling til spørsmålet om tvangstesting, og retten bør kunne avgjøre det raskt.

PU påpeker i sin høringsuttalelse at covid-test må tas kort tid før uttransport og at en adgang til å bringe et pålegg om test inn for retten i utlendingssakene vil kunne medføre at planlagt uttransport må kanselleres. PU mener at det også i saker etter utlendingsloven bør være adgang til å få prejudisiell beslutning fra retten om adgang til å ta test med tvang dersom utlendingen ikke samtykker, og at det ikke er noen prinsipiell forskjell mellom utlendingssakene og utleveringssakene. Politidirektoratet er enig i at det i alle fall i saker der man ber om rettens samtykke til internering pga. unndragelsesfare også vil kunne være grunn til å tro at utlendingen vil nekte samtykke til test. Samtidig vil tidsperspektivet kunne være lengre for uttransport etter utlendingsloven. Ettersom rettens beslutning om internering etter utlendingsloven § 106 b er avgrenset til å gjelde i fire uker av gangen, ser vi ikke noen prinsipiell grunn til at man ikke også i de sakene samtidig bør kunne få en prejudisiell beslutning av retten om adgang til tvangstesting.

Departementet regulerer i utkastet til ny § 103a femte ledd i utlendingsloven adgang til å innhente opplysninger om testresultat og utlevering til fremmede stater og private aktører når det er nødvendig for iverksetting av vedtak etter utlendingsloven § 90. I tredje punktum sies at "personopplysningsloven gjelder for behandlingen av opplysningene hvis ikke annet er bestemt i lov eller forskrift". Dette er regulert på samme i utkast til § 1 sjuende ledd i den midlertidige loven. PU uttaler at forholdet mellom regelverkene bør omtales nærmere. Vi er enige i at det i skjæringspunktet mellom personopplysningsloven og politiregisterloven ikke alltid er like lett å vite hvor man befinner seg. Politidirektoratet legger for egen del til grunn at der politiet internt behandler opplysninger om behov knyttet til uttransport av den enkelte, vil dette i praksis reguleres av politiregisterloven og -forskriften. For utlendingssakene vil behandling av opplysninger om tvangsmidler reguleres i politiregisterforskriften kap. 56 om utlendingsregisteret (UTSYS). I utgangspunktet ville utlevering da kunne tenkes å skje etter

politiregisterloven. Det er ikke helt klart ut fra ordlyden i forslaget til § 103a femte ledd tredje punktum om bestemmelsen er ment som en generell, pedagogisk gjentakelse av utgangspunktet i utlendingsloven § 80 eller som en konkret regulering om at personvernloven skal gjelde ved innhenting og utlevering av testopplysningene. Merknadene til bestemmelsen kan forstås som det første, mens omtalen i høringsnotatet s. 15 om at det gjelder "de aktuelle opplysningene" tilsier det siste. Politidirektoratet legger til grunn at bestemmelsen ut fra ordlyd og kontekst skal forstås slik at innhenting fra helsepersonell og utlevering til flyselskap og fremmede stater reguleres av personopplysningsloven. Direktoratet mener det kan være hensiktsmessig om departementet tydeliggjør i proposisjonen konkret for disse opplysningene hva det innebærer at personopplysningsloven gjelder hvis ikke annet er bestemt i lov og forskrift.

Med hilsen

Olav Kjetil Moe
Fung. seksjonssjef

Geir Jonatan Sharabi
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringssvar PU - hjemmel for tvangstesting for covid-19

Høringssvar Øst politidistrikt - hjemmel for tvangstesting for covid-19

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:
22/22982

Vår referanse:
22/22928 - 27

Dato:
11.03.2022

Høring - forslag til midlertidig hjemmel for pålegg om underøskelse og tvangstesting for covid-19 mv.

Det vises til skriv fra Politidirektoratet av 14. februar 2022 og tilhørende skriv fra Justis- og beredskapsdepartementet av 7. februar om midlertidig hjemmel for pålegg om undersøkelse og tvangstesting for covid-19 mv. Det vises videre til dialog med direktoratet om høringen den 10. mars.

I forslaget foreslås det å lovfeste at personer som skal uttransporteres fra Norge plikter å medvirke til gjennomføring av test for å avklare eventuell smitte av covid-19. Videre foreslås det å lovfeste at slik test skal kunne tas med tvang, og at resultatet av undersøkelsen skal kunne deles med fremmed stat og private aktører så langt det er nødvendig for å sikre at uttransportering kan finne sted.

For Kripos er det særlig situasjonen knyttet til overlevering og utlevering som er relevant, og vårt høringssvar vil avgrense seg til dette.

Kripos bistår blant annet ved den praktiske gjennomføringen av utleveringer og overleveringer, og er derfor kjent med de problemstillinger som begrunner lovendringene som foreslås. Iverksetting av overlevering av lovbytere har blitt utsatt eller vanskeliggjort som følge av manglende covid-test hos den som skal overleveres.

I forslaget legges det opp til påtalemyndigheten skal kunne pålegge den ettersøkte å gjennomføre en godkjent test for covid-19. Ved manglende medvirkning kan test gjennomføres ved bruk av tvang, dog slik at eventuell tvangsbruk først skal tas stilling til av retten.

Det er Kripos sin vurdering at den ettersøktes rettssikkerhet er tilstrekkelig ivaretatt ved den fremgangsmåten som foreslås. Vi vil her særlig vise til at en testtagning må sies å innebære et lite inngrep, og at den skal gjennomføres på medisinsk forsvarlig måte. Kripos støtter departementets vurdering av tvangsinngrepet sett opp mot vernet av privatlivet etter EMK art. 8. Det vil her foreligge en klar lovhjemmel, inngrepet er nødvendig av helsemessige årsaker og det fremstår ikke som uforholdsmessig.

Kripos

For Kripos synes det klart at motvilje mot å gjennomføre undersøkelsen i all hovedsak er motivert av et ønske om å forhindre, eller i alle fall å trenere, uttransport. Problemene knyttet til Covid-19 er ikke over, verken i Europa eller resten av verden. Det bør ikke åpnes for en praksis hvor manglende medvirkning til denne type helseundersøkelser kan forhindre rettsforfølgning av lovbreakere over landegrensar. Problemstillingen vil også kunne gjøre seg gjeldende i andre situasjoner med spredning av farlig smitte.

Norge er en del av et europeisk samarbeid om forenklet utveksling av lovbreakere ved hjelp av europeisk arrestordre. Dette er en ordning hvor det legges opp til en effektiv prosess med korte tidsfrister. Lovendringene som er foreslått er etter Kripos' vurdering nødvendig for gjennomføringen av dette samarbeidet. Avtalen om Norges tilknytning til arrestordresamarbeidet ble inngått før utbruddet av Covid-19, og har følgelig ikke regler som tar høyde for den situasjonen forslaget regulerer.

Kripos støtter etter dette forslaget om midlertidig hjemmel for pålegg om undersøkelse og tvangstesting for Covid-19. Dette innbefatter forslaget om elektronisk fremsendelse av utleveringsbegjæringer og rettsanmodninger når dette er nødvendig av hensyn til smittesituasjonen og følgene av den.

Med hilsen

Kristin Ottesen Kvigne

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler
Terje Bjøranger
politiadvokat

POLITIET

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Vest politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

22/22928 - 20

24.02.2022

Høring - forslag til midlertidig hjemmel for pålegg om underøskelse og tvangstesting for covid-19 mv.

Vest politidistrikt støtter forslaget. Det bemerkes at ved å ha en slik hjemmel er det grunn til å tro at antall personer som vil motsette seg testing vil bli redusert. Forslaget vil medføre at effektiviteten knyttet til overføring av personer mellom Norge og andre stater kan skje på en mest mulig effektiv måte i tråd med reglene i utleveringsloven, arrestordreloven og utlendingsloven.

Med hilsen

Trond Sekkingstad*Politiinspektør*

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vest politidistrikt

Post: Postboks 85, 6901 Florø
E-post: post.vest@politiet.no

Tlf: (+47) 55 55 63 00

Org. nr: 983998461
www.politiet.no

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Politiets utlendingsenhet

Deres referanse:
22/590

Vår referanse:
20/150946 -

Dato:
01.03.2022

Hørings svar

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 7. februar 2022, med frist for innspill innen 1. mars 2022.

1. Behovet for midlertidig hjemmel for tvangstesting for Covid-19 i utlendingsaker

Politielloven § 2 regulerer politiets oppgaver, og utgjør samlet sett politiets samfunnsoppdrag. Som politimyndighet skal PU ivareta samfunnssikkerheten, forebygge og bekjempe kriminalitet. Avklaring av korrekt identitet og uttransport av utlendinger med ulovlig opphold er av stor betydning for samfunnssikkerheten. Samfunnssikkerhet er et viktig formål med utlendingslovgivningen. Av forarbeidene til utlendingsloven fremgår det at:

«Det er en grunnleggende del av innvandringsreguleringen å kunne holde utenfor landets grenser personer som er uønsket her på grunn av kriminalitet eller visse andre forhold.»¹

For utlendinger, uten lovlig opphold i Norge, gjelder det en plikt til å medvirke til effektueringen av egen uttransport. I PU har man under pandemien sett en økende tendens til at flere utlendinger likevel trenerer en lovlig uttransport ved å nekte og avlegge Covid-19 test. Fraværet av en effektiv tvangshjemmel skaper utfordringer for politiets evne til å forebygge kriminalitet gjennom å verne asylinstittuttet og besørge en effektiv returpolitikk, som forutsatt i Hurdalsplattformen.

I høringsforslaget² fremgår det at:

«Politiets utlendingsenhet opplever at flere blant dem som skal uttransporteres, ikke er villige til å la seg teste før utreise. Domstolen har i saker om internering lagt til grunn at motvilje mot å la seg teste innebærer at utlendingen selv blir ansvarlig for at uttransportering ikke kan gjennomføres, og at vedkommende derfor fortsatt kan holdes internert. Dette har igjen som følge at enkelte kan bli sittende svært lenge på Trandum.»

¹ [Ot.prp.nr 75 \(2006-2007\) side 288](#)

² Se forslaget s. 13.

Det følger av forslaget at manglende hjemmel for tvangstesting både har innvirkning på behovet for internering og behovet for interneringsforlengelser. Det fremgår ikke like klart at PU må forholde seg til begrensninger som medfører en makstid for hvor lenge PU kan holde utlendinger internert på politiets utlendingsinternat Trandum. I saker som behandles etter Dublin III-forordningen, kan PU kun holde en person internert i seks uker fra en aksept er gitt uttrykkelig eller stilltiende av det ansvarlige medlemslandet etter artikkel 28.³ Dersom PU ikke klarer å få gjennomført en uttransport innen denne fristen, må utlendingen løslates med fare for at vedkommende da unndrar seg effektivering, og enten reiser videre til andre europeiske land eller at Norge blir ansvarlig for oppfølging av utlendingens asylsøknad fordi vi ikke får uttransportert vedkommende innen fristene som følger av Dublin III-forordningen.

I mange saker forsøker PU å få til en uttransport uten pågripelse og påfølgende internering. I disse sakene ville en tvangshjemmel fungere preventivt ved at personen som skal uttransporteres er klar over at dersom samtykke ikke gis, så kan testen gjennomføres med tvang. Det fremgår av forslaget⁴ at erfaringen fra Danmark er at det nettopp bare i få tilfeller har blitt behov for faktisk bruk av tvang.

I andre saker er det nødvendig med pågripelse, men likevel slik at PU etterstreber å få til uttransport innen tidsrommet pågripelsesbeslutningen gjelder. Dette gir PU et handlingsrom på tre dager⁵ til å få gjennomført en uttransport, uten å fremstille vedkommende for retten. Dette er for eksempel aktuelt i saker som går etter den såkalte 48-timers prosedyren, hvor det foreligger holdepunkter for å anta at asylsøknaden er åpenbart grunnløs og følgelig vil bli avslått. Også i disse sakene er uttransporten svært sårbar med tanke på hvor enkelt det er å forhindre egen uttransport, og en tvangshjemmel vil ha en betydelig preventiv effekt.

PU's erfaring er at manglende hjemmel for tvangstesting i enkelt saker har resultert i løslatelse av personer hvor det er en klar unndragelsesfare og hvor det foreligger et åpenbart misbruk av asylinstituttet. Det er en markant risiko for at disse personene, i likhet med det som er tilfelle i utleverings- og overleveringssakene, søker å unndra seg myndighetene, med de implikasjoner det har i forhold til nasjonal sikkerhet og kriminalitetsforebygging.

PU mener det er maktpåliggende å innføre en midlertidig lovhjemmel om at utlendinger, uten ulovlig opphold, skal kunne pålegges covid-19-test der det er nødvendig for å sikre uttransportering. Som det fremgår av høringsforslaget begrenser dette seg naturlig nok til de tilfellene hvor utlendingen ikke gir samtykke til testing.

I forskrift om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften) er det i senere tid gjort flere lettelse i restriksjonene for innreise til Norge. Tendensen i samfunnet er økt transport og turisme mellom landegrensene. Det er imidlertid lite sannsynlig at flyselskapene vil lette på kravet om Covid- test før avreise all den tid det fortsatt pågår en pandemi i resten av verden.

Manglende tvangshjemmel vil også kunne påvirke kapasiteten på utlendingsinternatet. PU registrerer at fraværet av en effektiv tvangshjemmel skaper utfordringer når distriktene igjen har startet å produsere flere ordinære uttransporter som medfører lengre opphold på Trandum. Hvis dette igjen gjør at utlendingene må interneres over lengre tid utelukkende fordi

³ Dublin III – forordningen Art. 28 (3).

⁴ Se forslaget s. 13.

⁵ Se utlendingsloven § 106a siste ledd.

de nekter å la seg teste, vil det kunne skape ytterligere utfordringer for kapasiteten på utlendingsinternatet.⁶

Det haster derfor å få på plass regelverk som kan svare på noen av utfordringene pandemien har medført særskilt på utlendingsfeltet. PU stiller seg følgelig positiv til Justisdepartementets forslag om en midlertidig lovhjemmel for tvangstesting for Covid-19. I det følgende vil PU likevel komme med noen innspill som etter vår oppfatning best vil legge til rette for en effektiv returpolitikk i utlendingssakene.

2. Forslag til ny § 103a

2.1 Adgang til rettslig overprøving

I forslaget til ny 103 a tredje ledd, heter det at:

«En beslutning etter annet ledd om å gjennomføre undersøkelse med tvang kan bringes inn for retten.»

I høringsforslaget presiseres det at:

«Tredje ledd fastsetter at utlendingen kan kreve spørsmålet om rettmessigheten av en beslutning om tvangstesting, brakt inn for retten. Det må i denne sammenheng settes en rimelig frist for å kreve spørsmålet vurdert av retten, og en begjæring om dette må gis oppsettende virkning.»

Det fremgår av høringsforslaget at det motsatte skal gjelde for utleverings- og overleveringssakene:

«I disse sakene legges det ikke opp til at påtalemyndighetens beslutning om bruk av tvang kan bringes inn for retten for etterfølgende prøving fordi det oppstilles korte frister for å effektivere et endelig vedtak.»

Og videre at:

«For å ivareta rettssikkerheten til den ettersøkte, foreslås det derfor at retten, på begjæring fra påtalemyndigheten, tar prejudisielt stilling til om vilkårene for bruk av tvang er til stede.»

PUs innspill til ny § 103a tredje ledd:

Som bemerket innledningsvis i dette høringssvaret har PU i likhet med distriktene fristsaker i porteføljen. Både i disse og øvrige saker, er det krav fra mottakerlandene og flyselskapene om negativ Covid-19 test. En slik test må være av nyere dato og følgelig avlegges tett opp mot uttransport.

PU anser det derfor som uheldig at det skal være adgang til domstolsprøving av om vilkårene for å bruke tvang er tilstede da det kan medføre at planlagte uttransporter må kanselleres. PU

⁶ PU er kjent med at kapasiteten på Trandum nå er begrenset og at politidistriktene i flere saker må velge alternativer til internering, som meldeplikt og/eller bestemt oppholdssted, til tross for at behovet for internering er tilstede.

mener det er hensiktsmessig at domstolen, også i utlendingssaker, på begjæring fra politiet tar prejudisiell stilling til om vilkårene for bruk av tvang er tilstede.

Det er med andre ord viktig at det ikke legges opp til en prøvingsrett i utlendingssaker som blir en ny måte å trenere iverksettelsen av gyldige vedtak på kort tid før uttransport.

Til sammenlikning følger det av forslaget til ny midlertidig lov om tilpasninger i regelverket om internasjonalt rettslig samarbeid som følge av utbruddet av covid-19, i § 2 at:

«Påtalemyndigheten kan fremsette begjæring der det er grunn til å tro at den ettersøkte ikke vil la seg teste frivillig eller følge opp et pålegg gitt etter § 1 første ledd.»

PU mener vilkåret om 'grunn til å tro' også vil være oppfylt i flertallet av utlendingssakene.

Dette gjelder eksempelvis saker som skal gå i hurtigsporet etter den såkalte 48-timers prosedyren, saker som går etter Dublinregelverket og dessuten saker hvor PU har gått til planlagt pågrep for å effektivere UDI/UNEs vedtak.

I slike klare tilfeller bør regelverket åpne for at domstolen prejudisielt tar stilling til om vilkårene for bruk av tvang er oppfylt. Det vil med andre ord si samtlige saker etter utlendingsloven, med unntak av de saker hvor PU internerer for å avklare identiteten til utlendingen.

PU kan ikke se at det er grunnlag for å forskjellsbehandle utlendingssakene og utleverings- og overleveringssakene på dette punkt.

PU ber derfor om at departementet vurderer de praktiske implikasjonene prøvingsretten som er foreslått i ny § 103a får i utlendingssakene. Dette gjelder især forslaget om at en begjæring om rettslig overprøving 'må' gis oppsettende virkning.

2.2 Førrende regelverk

Høringsforslaget⁷ legger opp til at personopplysningsloven skal være det førrende regelverket.

PU ser at dette kan skape utfordringer for vår behandling av opplysninger i UTSYS⁸, som er regulert i politiregisterloven.

Opplysningene som skal behandles her må sies å være begrunnet i politimessige formål (tvangsmiddel og mulighet for å bruke tvang ved gjennomføring av inngrepet). Dette er opplysninger som PU mener kan behandles i UTSYS, jf. politiregisterforskriften § 56-4 nr. 4.

PU ser det derfor som hensiktsmessig at departementet adresserer denne problemstilling og vurderer hvorvidt opplysningene i UTSYS kan styres av to ulike regelsett.

⁷ Se forslaget s. 15.

⁸ Utsys er saksbehandlingssystemet til PU. I UTSYS finner man løpende oversikt over asylkomster, saker til behandling i PU, innsatte på Politiets utlendingsinternat (Trandum) og Utreisesenteret, samt utlendinger som skal eller har blitt uttransportert. Personaldata og antatt nasjonalitet, foto av utlendingen, saksansvarlig i PU og DUF-nummer er også informasjon som fremkommer av statusoversikten.

2.3 Vaksinepass

Et økende antall land krever opplysninger om vaksinestatus og om utlendingen er fullvaksinert i form av vaksinepass ved innreise. PU antar at dette vil være det gjeldende fremover. PU oppfatter lovforslaget slik at innsyn i helseopplysninger kun er gjeldende for testresultatet av en gjennomført Covid-19-test. Dersom krav om negativ covid-19-test erstattes med vaksinepass for innreise, er det avgjørende at politiet får tilgang til disse opplysningene. Hvis ikke vil politiet måtte kansellere planlagte returer på bakgrunn av manglende informasjon om vaksinestatus.

PU er usikker på hvor stor betydning vaksinepass vil ha i tiden fremover og om det vil bli avgjørende for om returer kan gjennomføres. Dersom politiet ikke gis muligheten til å hente ut vaksineinformasjon, vil politiet mest sannsynlig måtte teste personer med tvang som er fullvaksinerte og har vaksinepass. Forslaget fra Justisdepartementet, slik det er utformet i dag, omfatter ikke krav om at utlendinger må fremlegge opplysninger om vaksinestatus. PU bemerker at et lovforslag som også gir politiet tilgang til slike opplysninger vil gi et mye større spillerom som igjen vil resultere i flere gjennomførte uttransporter.

2.4 Taushetsplikt

Det fremgår av høringsforslaget⁹ at helsepersonell har taushetsplikt om opplysninger vedrørende resultatet av en covid-19 test, jf. helsepersonelloven § 21. Det foreslås derfor å lovfeste en rett for politiet til tilgang til resultatet av testen i utlendingssakene.

PU bemerker at dette også bør gjelde soningsoverføringer og tilgang til å hente ut opplysninger fra vaksinepass.

2.5 Soningsoverføringer

Utleverings- og overleveringssaker omfatter også soningsoverføringer fra Norge til andre land. Det er derfor ønskelig at soningsoverføringer nevnes særskilt i ordlyden da det å nekte og la seg teste for covid-19 tidligere har forhindret at soningsoverføringer kunne bli gjennomført.

Med hilsen,

Arne Jørgen Olafsen
sjef PU

Caroline Salberg Rødfoss
fung. avdelingsleder - FJAGE

⁹ Se forslaget s. 15.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Deres referanse:
22/22928-2

Vår referanse:
22/22928-16

Sted, Dato
Ski, 28. februar 2022

HØRING - FORSLAG TIL MIDLERTIDIG HJEMMEL FOR PÅLEGG OM UNDERØSKELSE OG TVANGSTESTING FOR COVID-19 MV.

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets oversendelse av høringsnotat av 7. februar 2022, med forslag til midlertidig hjemmel for pålegg om undersøkelse og tvangstesting for Covid-19 med videre.

Øst politidistrikt tiltrer i all hovedsak departementets redegjørelser og vurderinger i høringsnotatet, med de begrensninger som fremkommer der. Vi har enkelte kommentarer knyttet til tvangstesting etter utlendingsloven.

Et vedtak om bortvisning eller utvisning, samt avslag på søknad om oppholdstillatelse etter utlendingsloven, medfører en plikt for utlendingen til selv å forlate riket, jf. utlendingsloven § 90 sjette ledd. Utlendingsloven § 99 annet ledd første punktum åpner for bruk av tvangsmidler for å sikre iverksettelsen av bortvisning-/utvisningsvedtak, jf. utlendingsloven kapittel 12.

I mangelen av en selvstendig hjemmel for tvangstesting, har bortviste og utviste utlendinger og andre utlendinger med avslag på oppholdstillatelse under pandemien kunnet hindre gjennomføring av utsendelsen til mottakerland som stiller krav om dokumentasjon for gjennomført covid-19-test, ved å nekte å la seg teste. Utlendingslovens tvangshjemler, hvis hovedformål er å sikre effektivitet av vedtak, har således i disse tilfellene i stor grad vært utilstrekkelige og illusoriske. Vi er enige med departementet i at dette strider mot den alminnelige rettsfølelsen.

Departementets forslag til midlertidig hjemmel for pålegg om undersøkelse og tvangstesting for covid-19 vil derfor etter vår vurdering være et nødvendig og hensiktsmessig bidrag for å sikre at formålet med regelverket oppnås.

Forholdet mellom norsk rett og folkeretten er berørt i høringsnotatet under pkt. 2.3, 2.4. og 2.5, og Øst politidistrikt er enig med departementet i at verken en positiv plikt til å la seg undersøke eller en adgang til å gjennomføre tvangstesting for å avdekke eventuell smitte av covid-19, vil være i strid med EMK artikkel 8 eller Grunnloven § 102. Vi tiltrer departementets begrunnelse.

Bruken av tvang vil riktignok være et inngripende tiltak, som kan innebære bruk av fysisk makt for å bringe den det gjelder til undersøkelsesstedet, og for å holde eller stoppe

vedkommende fast for å gjennomføre undersøkelsen. Etter en samlet vurdering mener vi allikevel at bruk av makt for å gjennomføre tvangstesting, med de begrensninger som ligger i forslaget, ikke vil være et *uforholdsmessig* inngrep. Bruken av (fysisk) makt for å gjennomføre covid-19-test vil for øvrig ikke være mer inngripende enn for eksempel tvangsblodprøvetaking i promillesaker er.

Øst politidistrikt tiltrer departementets vurderinger vedørende mindreårige, jfr. pkt. 2.3 på s. 10, og vi reiser spørsmålet om en begrensning i adgangen til tvangsbruk overfor barn bør fremkomme direkte av ordlyden i foreslått ny § 103a, selv om det for så vidt følger av Barnekonvensjonen og Grunnloven.

Av lovtekniske og lovstrukturelle hensyn er det etter vårt syn riktig at den nye bestemmelsen innlemmes i lovens kapittel 12, jf. også eksempel fra dansk rett. Departementets forslag til ny § 103 bokstav c vil etter vår vurdering tilfredsstillende dette behovet.

Avslutningsvis anmodes det om en vurdering av om det kan være behov og grunnlag for å gjøre unntak for prejudisiell rettslig prøving i saker om nordiske arrestordrer, der siktede er over 18 år og samtykker til overlevering. Samtykke til nordisk arrestordre vil ikke utløse noen rettslig behandling, ei heller rettslig behandling av fengslingsspørsmålet, jf. arrestordreloven §§ 20 og 21. All den tid nordiske arrestordrer er saker som går nokså fort gjennom systemet, vil prejudisiell prøving før tvangstesting kunne medføre en uønsket forsinkelse av overleveringen.

Med vennlig hilsen

Vibeke Schøyen
Påtaleleder

Saksbehandler:
Politiadvokat Behreng Mirzaei

Dokumentet er godkjent elektronisk.